

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ З ООП ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Підготовка дітей з ООП до навчання в школі
Викладач (і)	Кравець Надія Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент
Контактний телефон викладача	+380660256101, +380978691513
E-mail викладача	kravets.nadiia@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Під час вступу дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість будь-якого компонента готовності. Недоліки під час формування одного з рівнів тим чи іншим способом призводять до відставання в розвитку інших сфер і позначаються на успішності навчання. Коли йдеться про дітей, які мають вади розвитку, то ця проблема стає значно складнішою і потребує не лише спеціальних знань та умінь педагога, а й координації зусиль батьків, медиків, психологів, соціальних працівників.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою даного курсу є формування готовності майбутніх фахівців до майбутньої професійної діяльності та розкриття основних понять навчання і виховання дітей дошкільного віку із ООП до навчання у школі. Під час вступу дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість будь-якого компонента готовності. Цілі курсу: ознайомити майбутніх фахівців з найбільш відомими методичними напрямками, методами, засобами і нормами підготовки дитини із ООП до школи, формування уміння творчо застосовувати знання на практиці у ЗДО, ІРЦ та ЗЗСО.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально- етичних норм і правил поведінки.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини

Результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН-8. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН – 10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год/4 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год/6 год
самостійна робота	60 год/80 год

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	4	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1: Теоретичні основи формування готовності дитини з ООП до навчання в школі	2	4	12
Тема 2-3. Формування базових якостей особистості майбутнього першокласника із ООП	4	4	12
Тема 4. Сучасні підходи до підготовки дітей із ООП до школи	2	2	12
Тема 5. Діагностика готовності дитини із ООП до школи	2	4	12
Тема 6-7. Спеціальні методики підготовки дитини із	2	4	12

ООП до шкільного навчання			
	ЗАГ.:	12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Семестр VIII Вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів (практичні заняття – 5х9=45 балів, контроль самостійної роботи – 5 балів, екзамен – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов’язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Максимальна оцінка – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов’язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних занять, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	залік; форма здачі (комбінована - усне опитування і у формі тестування за 100 б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)</p> <p>Академічна доброчесність: студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені</p>
--

Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83.pdf>

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бондар Т. І. Тенденції розвитку інклюзивної освіти у США та Канаді. автореф. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький, 2019. 43 с.
2. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
3. Нова українська школа: поради для вчителя. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. уклад.: О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
5. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : науковометодичний збірник. Вип. [редкол.: В. В. Засенко, А. А. Колупаєва, Т. П. Вісковатова та ін.; за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєва] ; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. Київ, 2017. 184 с.
6. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. для студ. спеціальності «Початкова освіта». Авт.-укл. Юлія Михайлівна Шевченко . Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 130 с. Допоміжна література
7. Голінська Т. Арт-терапевтичні впливи на особистість дитини. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 6. С. 16–19.
8. Дубровська Л. О., Гордієнко Т. В., Дубровський В. Л. Форми та методи інклюзивного навчання на уроках математики в початковій школі. Науковий вісник Південно-

- українського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 2 (135). Одеса, 2021. С.68-74
9. Попова О., Киричок С. Діти з особливими освітніми потребами : розвиток інклюзивної освіти в Україні. 2018. № 13-14. С. 90–96.
  10. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник. [А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.] ; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
  11. Стеблюк С. В., Хома О.М. Розвиток початкової освіти в Україні: інклюзивне навчання. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім Гельветика, 2021. Випуск 39. Т.3. С.218-222.
  12. Шевченко Ю. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями в сучасному освітньому просторі. Особлива дитина: навчання і виховання, № 3. 2020. С.36-46.
  13. Шкрібета Н. В. Казкотерапія як засіб розвитку життєвої компетентності дітей з особливими потребами. Підготовка педагогічних кадрів до роботи з різними категоріями дітей виклики та можливості : матеріали міжвузівської (заочної) науково-практичної конференції. Хмельницький : ПП «А. В. Царук», 2018. С. 224–227.
  14. Ainscow M. Special needs through school improvement; school improvement through special needs. Ейнскоу Мел. Особливі потреби через удосконалення школи; удосконалення школи за допомогою особливих потреб. Towards inclusive schools. Routledge, 2018. P.63-77.
  15. Ainscow M. Special Needs in the Classroom: A Teacher Education Guide. Ейнскоу Мел. Особливі потреби в класі: посібник для вчителів. 2004. 225 р. Інтернет-джерела
  16. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році : Лист Міністерства освіти і науки України від 31 серп. 2020 р. № 1/9-495. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76129/.
  17. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
  18. Особливості організації інклюзивного освітнього середовища: принципи універсального дизайну та розумного пристосування, ресурсна кімната, медіатека. URL: <http://posibnyk.nus.org.ua/theme-4-features-organizationinclusive-educational-environment-principles>
  19. Папіжук В. Європейська інтеграція як чинник реформування змісту шкільної освіти у Франції. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1607/2/07pvosof.pdf>.
  20. Про освіту. Закон України. від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
  21. Постанова Кабінету Міністрів. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP210765?an=1>
  22. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. Наказ Міністерства освіти й науки України від 08 червня 2018 року, №609. URL:

file:C:/ Users / HOME /Downloads /5b1e721d2c67a022705177.pdf Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти від 15.09. 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text.->

Додаткова:

1. Інклюзивний клас : асистенти вчителя допомагають учням з особливими освітніми потребами. URL: <https://studway.com.ua/inklyuzivniyklas/>.
2. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; перекл. з англ. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2015.09.03/2/IndexForInclusion.pdf>.
3. Інклюзія [Електрон. ресурс]: коротка версія фільму. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hnbLzK63-Hcè>
4. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-384 від 28.07.2021 р. «Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання».
5. Методичні рекомендації «Особливості організації освітнього процесу у закладах освіти з інклюзивною формою навчання». URL: <http://www.svyatoshinruo.kiev.ua/2018-02-23-07-43-52/2018-02-23-07-58-53/6740--q->.
6. Мінрегіон затвердив нові ДБН «Інклюзивність будівель і споруд». URL: <http://ud.org.ua/novini-ta-podiji/349-minregion-zatverdiv-novi-dbninklyuzivnist-budivel-i-sporud>.
7. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 Кабінет Міністрів України: [сайт]. – Текст. дані. Київ, 2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>.
8. Луценко І. В., Найда Ю. М. Диференційоване викладання: реалізація підходу URL:<https://www.slideshare.net/ippo-kubg/ss-30566945>.

Викладач: _____ **Надія КРАВЕЦЬ** (кандидат педагогічних наук, доцент)